

Bijlage 1 Samenvatting monitor bedrijvenbeleid 2016

De *monitor bedrijvenbeleid 2016* is een jaarlijkse uitgave van het ministerie van Economische Zaken. Dit jaar is de monitor voor het eerst op de website www.bedrijvenbeleidinbeeld.nl gepubliceerd. Deze website geeft vanaf heden de belangrijkste feiten en cijfers van het bedrijvenbeleid weer.

Kerntabel Bedrijvenbeleid inclusief Topsectorenaanpak, 2010-2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GCI (internationale positie)	8	7	5	8	8	5	4
R&D-intensiteit (in % van bbp)*	1,83	1,88	1,92	1,94	2,00		
w.v. Private R&D-intensiteit*	0,83	1,08	1,10	1,09	1,12		
R&D-intensiteit Topsectoren (in % van toegevoegde waarde)	-	4,1	4,2	4,3	4,6		
pps-projecten (in mln)	-	-	-	622	814	1.020	
w.v. private aandeel in pps (in %)	-	-	-	35	44	48	
Arbeidsproductiviteitsniveau (internationale positie)	5	4	6	6	6	6	6
Aantal wbo-bedrijven	19.450	20.530	22.220	22.640	22.970	22.980	
Aantal RDA-bedrijven	-	-	13.860	16.160	16.620	16.510	
Instroom betatechniek	84.085	78.958	79.180	79.670	80.205	82.980	
Relatieve ontwikkeling topsectoren t.o.v. totale economie							
Reële toegevoegde waarde (2010=100)	100	100,0	99,6	101,5	99,9	98,4	

* Het jaar 2010 is eigen berekening EZ o.b.v. mutatie niet-gereviseerde cijfers 2011/2010.

De drie centrale ambities van het bedrijvenbeleid in 2020

- ✓ Nederland in de top 5 van kenniseconomieën in de wereld,
- ✓ Stijging van de Nederlandse R&D inspanningen naar 2,5% van het bbp,
- ✓ Topconsortia voor Kennis en Innovatie, waarin publieke en private partijen participeren voor meer dan € 800 miljoen waarvan tenminste 40% gefinancierd door het bedrijfsleven.

Nederland stijgt naar vierde plaats van de mondiale concurrentie-index

Nadat Nederland vorig jaar naar de vijfde plaats in de mondiale concurrentie-index van het World Economic Forum (WEF) was gestegen, stijgt Nederland dit jaar verder naar de vierde plaats. Daarmee is de hoogste ranking sinds de totstandkoming van deze index bereikt. Nederland is dit jaar ook de meest concurrerende economie van de Europese Unie, doordat het Duitsland passeerde in de ranglijst. De Nederlandse positie verbeterde vooral door positieve ontwikkelingen op het gebied van de macro-economische omgeving (een afnemend overheidstekort en dalende overheidsschuld) en de arbeidsmarkt. Ook de internationale positie bij innovatie is verbeterd.

Publiek en private uitgaven aan pps-projecten blijven toenemen

De doelstelling om meer private financiering in de TKI's los te maken is gerealiseerd en vorig jaar is de doelstelling opwaarts bijgesteld van € 500 miljoen naar €800 miljoen. De omvang van de publiek en private middelen in publiek private samenwerking ontwikkelt blijft zich voortvarend

ontwikkelen. De pps-omvang wordt in 2015 op € 1.020 miljoen geschat, met een private bijdrage van gemiddeld 48%. Bedrijven investeerden dus zo'n € 490 miljoen in de publieke kennisinfrastructuur.

R&D-inspanningen nemen licht toe

De relatieve omvang van de R&D-investeringen in Nederland vertoont, ondanks een turbulente economische ontwikkeling, de afgelopen jaren een lichte opwaartse trend. Hoewel deze ontwikkeling positief is en Nederland het EU28-gemiddelde overtreft, is Nederland met 2,0% BBP nog niet op de doelstelling van 2,5%. Ook het OESO-gemiddelde is nog hoger (2,4%), hoewel Nederland de achterstand iets verkleinde. Ondanks een lichte stijging vanaf 2009, ligt de private R&D-intensiteit in Nederland al lange tijd onder het EU-gemiddelde. Bij de relatief R&D-intensieve topsectoren is wel sprake van een duidelijk opwaartse trend in de private R&D-investeringen.

Nederland kent een hoge arbeidsproductiviteit

Nederland is één van de landen met de hoogste arbeidsproductiviteit ter wereld. Nederland staat op de zesde plaats. Arbeidsproductiviteit is een maatstaf die iets zegt over het concurrentievermogen van een bedrijf en over de welvaart van een land. Het hoge Nederlandse productiviteitsniveau komt mede door de topsectoren, die naar internationale maatstaven gemeten bovengemiddeld presteren. De groei van de arbeidsproductiviteit is in 2015 aangetrokken en de achterstand op de Verenigde Staten is bijna ingelopen.

Instroom van technisch opgeleiden blijft toenemen

Binnen het bedrijvenbeleid is het verbeteren van het aanbod technisch opgeleiden een belangrijk speerpunt. De instroom in betatechniek is ook vorig jaar verder gestegen. Bij het wetenschappelijk onderwijs en het mbo nam de instroom substantieel toe, terwijl de instroom in het hbo voor het eerst in negen jaar iets afnam.

Groei meeste topsectoren iets groter dan bij de rest van de economie

Gecorrigeerd voor de aardgasproductie neemt de reële toegevoegde waarde in alle topsectoren tezamen in de periode 2010-2015 iets sterker toe dan voor de totale economie (exclusief energiesector). De toegevoegde waarde van alle topsectoren tezamen nam in de periode 2010-2015 minder toe dan die van de economie als geheel. Dit is volledig op het conto te schrijven van de topsector Energie. Deze topsector kent zowel in 2014 maar met name in 2015 een krimpende omzet door de terugval in de aardgasproductie (die deel uitmaakt van de topsector Energie).

De website 'Bedrijvenbeleid in beeld' bevat verder nog de volgende opvallende resultaten:

- ✓ Het Bedrijvenbeleid levert een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke uitdagingen en verduurzaming van de economie. Bijna € 1 miljard van het financiële innovatie-instrumentarium heeft betrekking op duurzame initiatieven.
- ✓ De Europese Commissie publiceert jaarlijks een ranglijst voor de innovatiekracht van de 28 EU-landen (de European Innovation Scoreboard: voorheen Innovation Union Scoreboard) Nederland staat dit jaar op de vijfde plaats en behoort bij de kopgroep van 'innovatieleiders'.

- ✓ ICT is een zogenoemde doorbraaktechnologie die in bijna alle economische activiteiten een plek heeft. Nederland behoort tot de wereldtop van digitale economieën en profiteert relatief meer dan in andere landen van ICT. Nederland investeert het meest in ICT en ICT-faciliteiten worden in het Nederlandse bedrijfsleven meer gebruikt dan gemiddeld genomen in de EU.
- ✓ Vaardigheden van de Nederlandse bevolking liggen in internationaal perspectief op hoog niveau. Dat geldt zowel voor jongeren (studenten van 15 jaar) als volwassenen. Op het gebied van menselijk kapitaal scoort vooral het Nederlandse onderwijssysteem in internationale ranglijsten goed.
- ✓ Ondernemerschap zit in Nederland al lange tijd in de lift. Naar internationale maatstaven gemeten is die ontwikkeling opvallend: op weinig plekken op de wereld maakte ondernemerschap zo'n groei door als in Nederland. De ontwikkeling past in een cultuur waarin positief aangekeken wordt tegen ondernemerschap. Voor het eerst sinds de crisis neemt in Nederland het aantal snelgroeiende bedrijven weer toe.
- ✓ Nederland staat bovenaan als het gaat om concurrentie bevorderend beleid op productmarkten en verminderen van hindernissen voor ondernemerschap en investeringen. Voor bedrijven wordt het ook steeds gemakkelijker om zaken te doen in Nederland. Van de voorgenomen € 2,5 miljard regeldrukvermindering is in 2015 80% (bijna € 2,1 miljard) gerealiseerd. Bij de maatwerk aanpak regeldruk bedrijven waren er tot eind 2015 206 knelpunten vastgesteld en daarvan waren er 74 opgelost.
- ✓ Uit de analyse van de onderzoeksprogramma's van de TKI's blijkt dat tenminste de helft van het TKI-onderzoek zich richt op het verbinden en combineren van de complementaire kennisspecialisaties van de verschillende (top)sectoren. Innoveren gebeurt immers op het snijvlak tussen kennisgebieden en sectoren waar nieuwe combinaties en toepassingen ontstaan (crossovers). Opmerkelijk daarbij is dat vooral jonge bedrijven meer meedoen aan die crossovers dan oudere bedrijven.
- ✓ Drijvende krachten achter vernieuwing en innovatie zijn dynamische bedrijven die de gevestigde orde uitdagen. Dit soort bedrijven worden jaarlijks door het Financieel Dagblad in kaart gebracht onder de noemer 'Gazellen' (snelgroeiende bedrijven) en 'Nieuwe Kampioenen' (innovatieve bedrijven met sterke potentie voor de toekomst). Deze beide type uitdagers blijken intensief van het instrumentarium van het bedrijvenbeleid gebruik te maken.

